

KINNITAN

Urmas Uustallo
Raikküla Vallavolikogu
esimees

RAIKKÜLLA VALLA ÜLDPLANEERING

Kehtestatud 17. juuni 2002
Muudetud 17. detsember 2003

OÜ DISAREK
Keila 2002

Tegevdirektor: Siiri Hunt

EESSÕNA

Raikküla valla arengueesmärk on tasakaalustatud ning püsiv majanduslik ja sotsiaalne progress ning majanduse, tehnoloogia ja ühiskonna ökoloogiline tasakaal.

Käesolev üldplaneering on Raikküla valla sihipärase ja jätkusuutliku arengu tagamiseks välja töötatud maakasutusstrateegia, mis määratleb valla territooriumi pikaajalised maakasutussuunad ja -tingimused ning on aluseks omavalitsuse kolme valdkonna korraldamisele (maa, keskkond ja ehitus).

Üldplaneeringus on kavandatud territoriaal-majanduslikud arengusuunad ning määratletud kestva ja säästva arengu tingimused. Määratud on piirkonnad, kus on kohustuslik detailplaneeringute koostamine.

Üldplaneeringus on lähtutud valla huvidest ning arvestatud kohaliku situatsiooni, seadusandlike aktide ja arengutrendidega. "Valla huvid" on selgunud pika planeerimisprotsessi tulemusena:

- 2000. aasta algusest alates arengukava koostamine,
- 2000. aasta suvest alates üldplaneeringu koostamine.

Määrava tähtsusega üldplaneeringu lahendusele olid 2000.a detsembris läbiviidud mõttetalgud.

Valla arengu potentsiaaliks on eeskätt miljö, mille kujundavad ühelt poolt omapärane ja rikkumata loodus, teisalt jällegi alalhoidlikud ning elutargad inimesed.

Üldplaneering on koostatud Raikküla Vallavalitsuse ja OÜ Disarek koostöös:

Jaak Pregel	vallavanem
Urmas Uustallo	volikogu esimees
Ülle Sale	vallasekretär
Margit Pärna	ökonomit
Rein Tõntsohn	maakorraldaja
Heiki Känd	end abivallavanem
Kaido Lepp	end abivallavanem
Rein Eigla	majandusnõunik
Maie Tihkan	haridusnõunik
Reeli Uustallo	sotsiaalametnik
Siiri Hunt	OÜ Disarek arhitekt-planeerija

Eriline tänu innukatele abilistele planeeringulahenduse kujundamisel:

Margo Aedla	Raikküla Vallavolikogu arengukomisjon
Urmas Tulvik	Jalase Haridusselts
Koidu Pettai	Kabala Kultuurikeskus
Hele-Mai Truuts	Kabala Raamatukogu
Milvi Lõhmus	Järvakandi Põhikool
Anne Kalf	Raikküla Põhikool
Tõnu Rahula	OÜ Raikküla Farmer
Hetti Kask	Raplamaa Keskkonnateenistus
Tiit Petersoo	Raplamaa Keskkonnateenistus
Andres Anderson	Raplamaa Keskkonnateenistus
Raul Aalde	Raplamaa Keskkonnateenistus
Uno Treier	Rapla Metsamajand
Jüri Kõiv	Rapla Metsamajand
Aat Sarv	Hageri kogudus, matkaradade projekt "Karikakar"
Aili Peterson	Muinsuskaitseamet
Silvi Ojamuru	Rapla Maavalitsus
Tavo Kikas	Rapla Maavalitsus
Tiiu Susi	Rapla Maavalitsus
Villem Uustalu	Rapla Maavalitsus
Jaan Niitsoo	Eesti Energia AS

Suur tänu ka teistele vallavalitsuse ja -asutuste töötajatele ning -volikogu liikmetele, valla elanikele ja ettevõtjatele!

Siiri Hunt, juuni 2002.a

SISUKORD

Tekstiline osa

Sissejuhatus

1. Raikküla valla üldiseloostus
2. Visioon - Raikküla vald aastal 2015
3. Territoriaal-majandusliku arengu põhisuunad
 - 3.1. Funktsionaalne tsoneering
 - 3.2. Teed ja liiklus
 - 3.3. Energiavarustus
 - 3.4. Veevarustus ja reovete kanalisatsioon
 - 3.5. Side
 - 3.6. Sotsiaalne infrastruktuur
4. Kestva ja säästva arengu tingimused
 - 4.1. Keskkonnakaitse
 - 4.2. Tervisekaitse
 - 4.3. Loodusressursside säästev kasutamine
 - 4.4. Looduskaitse
 - 4.5. Muinsuskaitse
 - 4.6. Teede kaitse
 - 4.7. Elektrirajatiste kaitse
 - 4.8. Siderajatiste kaitse
 - 4.9. Vee- ja kanalisatsioonirajatiste kaitse
 - 4.10. Tuleohutus ja riskianalüüs
 - 4.11. Keskkonnamõtjude hindamine
5. Üldplaneeringu elluviimine
 - 5.1. Detailplaneeringud
 - 5.2. Teised jätkuprojektid
 - 5.3. Munitsipaalmaad

Joonised

1. Raikküla valla üldplaneering m 1:30 000
 - 1.1. Kompaktse hoonestusega ala Tamme külas
 - 1.2. Kompaktse hoonestusega ala Raikküla külas
 - 1.3. Kompaktse hoonestusega ala Purku külas

Keskasulate arengusuunad m 1:10 000

- 2.1. Tamme küla
 - 2.2. Raikküla küla
 - 2.3. Purku küla
 - 2.4. Lipa küla
2. Teemakaardid m 1:75 000
 - 3.1. Põhjavesi
 - 3.2. Maavarad
 - 3.3. Veekogud
 - 3.4. Looduskaitse
 - 3.5. Muinsuskaitse
 - 3.6. Metsad
 - 3.7. Rekreatsiooniala
 - 3.8. Külad
 - 3.9. Teed
 - 3.10. Elektrivõrk
 - 3.11. Tuletõrjevesi

Lisad

1. Kasutatud materjalid
2. Otsused ja määrused
3. Kooskõlastused

SISSEJUHATUS

Raikküla valla üldplaneeringu koostamise alusteks on:

- Raikküla Vallavolikogu määrus nr 3, 22.12.1999.a, millega algatati Raikküla valla üldplaneeringu koostamine;
- Raikküla Vallavalitsuse ja OÜ Disarek vahel sõlmitud leping nr 13, 15.12.1999.a;
- Raikküla valla arengukava, koostatud ja kehtestatud 2000.a;
- Planeerimis- ja ehitusseadus.

Andmed on käesolevas töös esitatud 01.01.2000.a seisuga, kui ei ole märgitud teisiti. Planeeringus käsitletakse Raikküla valla territooriumit selle praegustes piirides.

Enne üldplaneeringu koostamist olid olemas nõukogude-aegsed generaalplaanid Tamme, Purku ja Raikküla kohta ning hoonestustingimused Purku ja Lipa kohta. Need tööd ei vasta enam tänapäeva vajadustele.

Üldplaneeringu koostamise käigus viidi läbi elanikkonna ankeetküsitlus, korraldati arutelusid järgmistel teemadel:

- Euromatkarada ja teised matkarajad;
- Valla arengusuunad;
- Tamme arengusuunad;
- Purku arengusuunad;
- Raikküla ning Lipa arengusuunad.

RAIKKÜLA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS

Asend

Raikküla vald paikneb Raplamaa keskosas, Tallinnast ca 60 km, maakonna keskusest Raplast ning Märjamaa ja Järvakandi alevist umbes 4 km kaugusel. Naabriteks on Rapla, Kehtna ja Märjamaa vald. Raikküla valda läbivad riigi tugimaantee nr 28 "Rapla-Märjamaa" ning nr 27 "Rapla-Järvakandi-Kergu".

Elanikkond

Raikküla vallas elab ligikaudu 1900 inimest. Elanikkonna üldarv on läbi aegade olnud suhteliselt stabiilne, kõikides 20-30 inimese võrra. Loomulik iive (sündivuse ja suremuse vahe) oli jätkuvalt positiivne aastatel 1986-1990. Alates 1993. aastast on suremus olnud sündivusest suurem. Nii sisse- kui ka väljaränne on viimastel aastatel vähenenud. Valla elanikest on mehi 48% ja naisi 52%. Tööealiste hulgas on ülekaalus mehed ja pensioniealiste hulgas naised. Valla rahvastikust moodustavad eestlased 96% ja venelased 2%. Ülejäänud elanikud on kümnest erinevast rahvusest.

Asustus

Valla pindala on 245 ruutkilomeetrit. Raikküla vallas on 22 küla, neist suuremad on Tamme 379, Raikküla 338 ja Purku 208 elanikuga. Alla 50 elanikuga on 11 küla. Välja on kujunenud kolm mõjupiirkonda: Kabala piirkond keskusega Tamme külas, Raikküla piirkond keskusega Raikkülas ja Järvakandi piirkond keskusega Purkus. Nimetatud külasid kutsutaksegi rahvasuus keskasulateks.

Keskkond

E. Varepi Eesti maastikulise skeemi järgi kuulub Raikküla valla territooriumi põhiosa Põhja-Eesti lavamaale ja lõunaosa Kõrvemaale. Läänest piirab valda Lääne-Eesti madalik. Valdavaks pinnamoeks on kergelt lainjad tasandikud. Raikküla valla territooriumi läbib Raikküla lade, mis paljandub Orgita paemurruna ning Pakamäe rannaastanguna. Lade ise koosneb avamusalal peen- ja peitkristallilisest lubjakivist, dolomiitidest ja domeriitidest.

A. Lillemaa ja R. Kase koostatud Eesti mullastiku valdkondade kaardi alusel kuulub Raikküla valla territooriumi valdav osa tüüpiliste kamar-karbonaatmuldade valdkonda. Mullalõimiselt domineerivad liiv-savimullad ja rähksed liiv-savimullad. Valla lõunaosas on valdavaks soostunud leet- ja soostunud kamarmuldade kooslused. Nimetatud mullatüüpe silmas pidades võib valla põllumaade eeldusi heintaimede ja kartulikasvatuseks lugeda heaks ning teraviljakasvatuseks rahuldavaks.

Valla territooriumil paiknevad maavarad (kruus, paas, liiv, turvas) kuuluvad kohaliku tähtsusega ressurside hulka ja rahuldavad eelkõige valla enda vajadusi - teede ehitus ja remont, elamuehitus.

Raikküla valla hüdrograafilise võrgu moodustavad Väinamere - Riia lahe vesikonda kuuluvad Vigala (Konovere) jõgi koos temasse suubuvate Kodila jõe, Kabala oja, Raikküla peakraavi ning Ahtama oja ja Velise jõgi.

Raikküla valla territoorium kuulub õhukese pinnakatte ja karsti laialdase leviku tõttu looduslikult kaitsmata või nõrgalt kaitstud põhjaveega alade hulka.

Raikküla vald tervikuna on keskmise metsasusega piirkond. Valla üldpinnast on metsamaid 44,4%. Raikküla valla metsad on suhteliselt madalakvaliteedilise puiduga. Sobivad enamuses ehituspuiduks, kuid mitte mööblitootmiseks.

Raplamaa maakonnaplaneeringu teemaplaneeringutes: Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused, Raplamaa roheline võrgustik ja Rapla maakonna väärtuslikud maastikud on loetletud kõrge loodusväärtusega maaalad, mille hulka kuuluvad Jalase maastikukaitseala ja Jalase küla tervikuna, Paka mägi ja Raikküla piirkonnana mis hõlmab Raikküla Raela ja Kaigepere küla, Lipa küla ja Purku – Põlma piirkond. Tulevane metsakaitseala on Tõrasoo looduskaitseala. Reservalade nimekirja on arvatud Tamme ja Koikse külad.

Raikküla vallas on kaks pinnavormide kaitseala, kaks parki, kuus põlispuude gruppi/puudesalu/metsaosa, kaksteist üksikpuud, üks rändrahn ja Jalase maastikukaitseala.

Maakasutus

haritav maa	7055 ha
looduslik rohumaa	1473 ha
metsamaa	10 888 ha
muu maa	4835 ha
asulamaa	249 ha

Majandus

Põhilised tootmisharud on põllu- ja metsamajandus.

Üheks suuremaks põllumajandustootjaks on OÜ Raikküla Farmer Raikküla piirkonnas, kes on oma tegevust laiendanud ka väljaspool Raikküla valda. Purku piirkonnas tegutseb Järvakandi Invest OÜ, Kabala piirkonnas on mõned edukad talud (FIE-d). Põllumajandusliku tootmisega tegeleb üldse 34 talu (registreeritud äriregistris).

Metsamaadest vallas on umbes kolmandik metskondade (Vardi, Velise, Märjamaa ja Kõnnu) kasutuses, kolmandik eraomanduses ning kolmandik kasutusse andmata.

Äriregistri andmetel seisuga märts 2000.a on registreeritud peale põllumajanduslike ettevõtete 20 ettevõtet, mis tegelevad mitmete tootmisharudega. Nendest 5 on puiduga tegelevad ettevõtted.

Raikküla vallas on kaks turismiettevõtet: Tõnumäe Turismitalu ja Kove Puhkemaja.

Avalikud teenused ja objektid

Elanikkonda teenindavad avalikud asutused ning mitmed üldkasutatavad objektid paiknevad keskasulates ja Lipal.

	TAMME	RAIKKÜLA	PURKU	LIPA
lasteaiad	Kabala lasteaiad	-	Purku lasteaiad	Raikküla lasteaiad
koolid	Kabala Põhikool	Raikküla Kool (riigiasutus, hälviklastele)	Järvakandi Põhikool	Raikküla Põhikool
raamatukogud	Kabala raamatukogu ja	Raikküla raamatukogu	Purku raamatukogu	
interneti püsiühendus	koolimajas ja raamatukogus	raamatukogus	Koolimajas raamatukogus	koolimajas
AIP	raamatukogus	raamatukogus	raamatukogus	
kultuurikeskused	Kabala mõisahoones	OÜ Raikküla Farmer klubis	koolimajas	koolimajas
väliriituste kohad	Kabala laululava	-	kooli juures ja Valli külas	jaanikukoht
spordirajatised	palliväljakud	väike võimla ja	korv- ja võrk-	koolistaadion

		palliväljakud kooli juures	palliväljak, (väike võimla koolimajas)	
--	--	-------------------------------	--	--

Lisaks eelpoolmärgitule:

- Vallamaja asub Tamme külas.
- Vabahariduslikest koolituskeskustest tegutseb Jalase Haridusseltsi Koolituskeskus ja Raikküla Täiskasvanute Koolituse keskus.
- Raikküla vallas töötab kaks kultuuritöötajat, tegutsevad rahvatantsurühmad ja huvialaringid. Lipal tegutseb Uku Masingu selts. Üritusteks saab üürida koolide aulaid ja OÜ Raikküla Farmeri klubisaali.
- Kabala lauluväljakul on toimunud aeg-ajalt maakondlikke üritusi.
- Tamme koolimaja keldrisse on võimalus rajada ujumisbassein, koolimaja juurde aga on kavas rajada spordihoone ning staadion.
- Raikküla valda teenindavad perearstikeskused Raplas, Märjamaal ja Järvakandis, Rapla Haigla ja Märjamaa Polikliinik. Apteegid asuvad Raplas, Järvakandis ja Märjamaal.
- Sotsiaalhoolekannet korraldab valla sotsiaalametnik. Kasutatakse Järvakandi, Kehtna, Kärü, Vigala hooldekodude ning Mõisamaa Erihooldekodu teenuseid.
- Korrakaitset teostab Rapla Politseiprefektuuri konstaabel, kelle tööpiirkonnaks on Raikküla vald. Konstaablilt abistab Kaitseliidu Raikküla rühm.
- Tuletõrjet ja päästeteenistust korraldab Rapla Päästkeskuse Keskkomando ning teenindavad ka Märjamaa ja Järvakandi tugikomandod.

Elamu- ja kommunaalmajandus

Raikküla vallas on 681 elamut, millest eramuid on 620 ~1258 elanikuga, korterelamuid 21 ~532 elanikuga (neist 7 korteriühistuga). Ülejäänud elamud kuuluvad asutustele ja ettevõtetele: OÜ Raikküla Farmer, Raikküla Kool, Raikküla Vallavalitsus, Järvakandi Invest OÜ, Eesti Post, AS Hansaliising, AS Suutala.

Purku ja Tamme katlamajad on suletud 1996. aastast. Raikküla katlamaja varustab soojaga OÜ Raikküla Farmer kontorklubi. Elamud on praktiliselt üle läinud elektriküttele või on paigaldanud katla maja alla keldrisse. Kabala Põhikooli on ehitatud vedelkütusel töötav katlamaja, Järvakandi Põhikooli elektriküttele töötav boiler-katel.

Tsentraalse veevarustusega on haaratud Raikküla vallas Purku, Tamme ja Raikküla keskasulad. Vee erikasutused on väljastatud 4 ettevõttele, so Raikküla Kool, Raikküla Vallavalitsus, OÜ Raikküla Farmer ja Järvakandi Invest OÜ. Kokku töötab 19 puurkaevu, millest lubatud tarbitav veehulk on 22000 m³ kvartalis. Vee kvaliteet vastab Eesti Standardile EVS 668: 1995. Tsentraalne kanalisatsioon on osaliselt Purku, Tamme ja Raikküla külas. Ühisveevärgiteenust pakub praegu vald. Fekaaliveoks saab tellida OÜ-st Resk auto. Fekaali veavad ka OÜ Raikküla Farmer ja Järvakandi Invest OÜ.

Teed ja transport

Raikküla vallas on kokku 373 km maanteid. Neist 85 km on riigimaanteed (sh tugimaanteed 31 km ja kõrvalmaanteed 54 km), kohalikke ehk vallamaanteed 65 km, eramaanteed 205 km ja metsamajanduslikke maanteed 18 km. Maanteedega on ühendatud kõik vallas olevad asustatud punktid. Riigimaanteedest eest hoolditakse Rapla Teedevalitsus.

Raikküla valda läbib ööpäevas 16 autobussiliini. Valda läbivad Tarbussi ja Eestibussi liinid. Maakonnasisestel liinidel teenindavad mitmed firmad (sh WestMet Rapla AS ja OÜ Tamm ja Pojad. Autobussiliiklusega ei ole haaratud Kõrvetaguse küla. Veotranspordialaseid teenuseid osutavad OÜ Ago Auto ja RMV.

Käivitatud ja kavandatavad projektid

- Eesti Metsakaitsealade võrgustiku rajamine;
- Loometsade Rahvuspark;
- Jalgratta matkaradade võrk "Karikakar" Raplamaal;
- Euromatkarada.
- Jalase Maastikukaitsealaga seonduvad projektid;

VISION - RAIKKÜLA VALD AASTAL 2015

Raikküla vald on:

- heakorrastatud turvaline ja looduskeskne elamispiirkond;
- mahepõllumajanduspiirkond, soodne ja keskkonnasõbralik ettevõtluspiirkond;
- tasakaalustatud asustusega ja kohalikke vajadusi rahuldava teeninduskeskuste võrgustikuga;
- rahulik ja sõbralik rekreatsioonipiirkond;
- heade liiklemisvõimalustega;
- kultuuripärandit säilitav, loometegevust ergutav, professionaalsele kõrgtasemel kultuurile juurdepääsu võimaldav;
- toimivad arengukavasid omavate külade, teovõimeliste ja koostööd tegevate külakogukondadega vald, kus külarahva aktiivsust maaelu edendamiseks soosib valla arenev infrastruktuur;
- kõrge kvaliteediga maailmatasemel konkurentsivõimelisele haridusele võrdset ja üldist juurdepääsu võimaldav;

ja ka:

- tasakaalus soolis-vanuselise koosseisuga, tervist ja perekonda väärtustava ning teotahtelise elanikkonnaga;
- suure tööhõivega töövõimelise elanikkonnaga ja rahuldava elatustasemega;
- majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvustundega institutsioonidega;
- end valdadevahelisel areenil tõestanud ja koostööaldis vald;
- oma kodanike huvisid ja õigusi tunnustav vald.

TERRITORIAAL-MAJANDUSLIKU ARENGU PÕHISUUNAD

Lähtuvalt visioonist on Raikküla valla territoriaal-majandusliku arengu põhisuunad järgmised:

- Üldise arengupotentsiaali suurendamiseks ja piirkondliku ühtekuuluvustunde hoidmiseks Tamme, Raikküla, Purku ja Lipa asulate kui keskuste edendamine sotsiaalse infrastruktuuri objektide säilitamise, ettevõtluse ning ehitustegevuse ergutamise ja tehnovarustuse rajamise korraldamise teel.

- Kohaliku maastikulise eripära ja miljöö hoidmiseks senise puhta looduskeskkonna maksimaalne säilitamine ja maategevusalade (traditsiooniline ning alternatiivne põllu- ja metsamajandus ning sellega seonduv ümbertöötlev tööstus ja puhkemajandus) jätkamine.
- Kaugtöö ja –õppe võimaldamiseks ning ajanõuetega kursis püsimiseks ja maailma erinevatest saavutustest osasaamiseks infokommunikatsioonide uute tehnoloogiate rakendamine.
- Hea ruumilise kättesaadavuse tagamiseks üldkasutatava teedevõrgu säilitamine ja parendamine.

Maa-alad elamuehituseks on planeeritud keskasulatesse ja Koikse külla Rapla-Märjamaa maantee äärde Kodila ja Vigala jõgede vahele. Korterelamute ehitust tulevikus ette ei ole nähtud.

Tootmisobjektide rajamiseks tulevad kõne alla nii olemasolevad kasutuseta tootmisterritooriumid kui ka uued ehitusalad põhiliselt keskustes.

Vigala jõe äärde, teedest ja elektriliinidest kaugel, on võimalus püstitada suveonne (kalamehed, metsiku looduse nautijad).

3.1. FUNKTSIONAALNE TSONEERING

JOONIS 1 “RAIKKÜLA VALLA ÜLDPLANEERING”

Olemasolevad ja kavandatavad, selgelt piiritletud, kompaktsed hoonestusega alad

- Raikküla valla mitmefunktsioonilised keskused - Tamme, Raikküla, Purku küla. Igaühe kohta on koostatud eraldi joonised, mis on ka valla ehitusmääruse osa – “Keskasulate arengusuunad” – sisemise funktsionaalse liigituse ja tzoneeringuga. Igast asulast on alljärgnevalt ka eraldi juttu. Neil aladel on ehitustegevuse aluseks detailplaneering.

Hajaasustusala ehk maategevuste ala – Raikküla valla üldplaneeringus joonisel 1 eraldi väljatoomata ala, kuid sisuliselt traditsioonilise ja alternatiivse põllu- ning metsamajanduse (sh riigimetsad) ja sellega seonduva ümbertöötleva tööstuse ala, üksikult paiknevate talumajapidamiste ja eramute ala. Ehitustegevuse aluseks on projekteerimistingimused.

Rekreatiivse väärtusega piirkond – ala, mis sobib matkamiseks ja puhkamiseks turismitaludes, kalavetel ja jahil. Rekreatiivse väärtuse kujundavad suurveeagadel veematkadeks sobiv Vigala jõgi ning igal ajal muljet avaldavad Jalase maastikukaitseala koos külamiljööga, Tõrasoo suur metsamassiiv koos rabade, soode, ja karstivormidega, Raikküla ja Kabala mõisakompleksid, Lipa eripalgeline ümbruskond, Põlma tuulik jpm. Seetõttu tuleb seal pidevalt tähelepanu all hoida rekreatiivsete tegurite (maastik, küla- ja mõisamiljööd, vaatamisväärsused) väärtustamist (säilimist, kaitset, eksponeerimist). Selles piirkonnas on paslik matkaradade, peatuskohtade, telkimis- ja lõkkeplatside ja teenindusettevõtete rajamine ning viitade ja infotahvlite paigaldamine. Parim lahendus on puhkemajanduse kompleksne korraldamine nn “Puhkeala planeeringu” kaudu. Mõeldavad on erinevad teemakäsitlused, nagu näiteks “*Euromatkarada*”, “*Vigala jõe veematkarada*”, “*Raikküla ring*”. Üksikute objektide rajamisel on ehitustegevuse aluseks projekteerimistingimused.

“Euromatkarada” – väljaarendamisel olev rahvusvaheline jalgsimatkarada, mis Eestis algab Iklast ja lõpeb Narvas. Trass läbib Raplamaad, tulles Raikküla valda Märjamaa vallast Valgust ja väljudes Raikküla vallast Jalase maastikukaitsealalt Ohukotsu suunas (Märjamaa vald). Startida ja lõpetada võib vabal valikul kogu raja ulatuses. Sihtgrupiks on kõik alates lastest lõpetades pensionäridega kogu Euroopast. Radade väljaarendamist koordineerib Eesti Matkaliit.

“Vigala jõe veematkarada” – süsta-, kanuu- ja paadimatkade marsruut, mis jätkub Märjamaa vallas (kavandatud ka Märjamaa üldplaneeringus). Jõe ja ümbritsevat maastikku ilmestavad vanad veskikohad, kolme sillaga koht Kodila jõel Koikse külas, rippisild Tamme ja Lõpemetsa küla piiril, puisniidud ja Kabala mõis.

“Raikküla ring” – marsruut 1-2-päevaseks matkaks jalgsi või jalgrattaga, kus stardi- ja lõpp-punkt on Lipa (ka Raikküla, Põlma, Raela, Keo), kuhu saab auto jätta. Sihtgrupiks on eelkõige Eesti elanikud, näiteks linnapere, kes soovib nädalavahetuseks välja sõita ja uusi kohti avastada.

Väiksed ühefunktsioonilised ehitusalad, nagu **Ühiskondlike objektide ala**, **Tootmisobjektide ala**, **Äri-, teenindusobjektide ala**, **Puhkeobjektide ala**, **Elamute ala**, **Suvmajade ala**, on põhiliselt praegu olemasolevate objektide ala, mille puhul on lubatud samafunktsiooniline ehitustegevus ja maakasutus. Ehitustegevuse aluseks on detailplaneering. Suvmajade ala (ei ole olemasolev ja kavandatav selgelt piiritletud kompaktsel hoonestusega ala) on mõeldud üksikult paiknevate nn suve- ja kalameeste onnide ehitamiseks.

Eriotstarbeline maa-ala – üldjuhul karjäärade, prügilate, reovete puhastusseadmete, suurte alajaamade (110 kV), lasketiirude, sõjaväe alad, kalmistud, loomade matmise kohad. Raikküla valla üldplaneeringus on selle hulgas karjäärid, asulast eraldi asetsev reovete puhastusseadmete ala (Raikküla) ja mürskude lõhkamise koht Vahakõnnu külas (säilitamine Raplamaa Päästeteenistuse vajadusteks).

JOONIS 2 “KESKASULATE ARENGUSUUNAD”

Tamme küla

Tamme asula paikneb riigimaanteede nr 20148 “Koikse-Purku” ja nr 20248 “Tamme-Loe-Tamme” ristumispiirkonnas, riigimaanteest nr 28 “Rapla-Märjamaa” 3 km kaugusel. Asulat kujundavad asutused ja ettevõtted on Raikküla Vallavalitsus, Kabala Põhikool, mööbli tootja Violante Mööbel OÜ, S-Disain, transpordi ettevõtte Ago Auto OÜ ja ehitusettevõtte OÜ Tammis. Miljööle lisab väärtust Kabala mõisasüda ja Vigala jõgi veskipaisuga. Valla kaasaegseim koolihoone ja selle laiendamisvõimaluste olemasolu soodustab Tamme arengut valla haridus- ja spordikeskusena. Elamuehituseks on mitmeid kohti: jõekäärus ja metsaveerus. Tootmiseks on välja pakkuda nii olemasolevaid territooriume kui ka uusi. Teeninduseks on ette nähtud alad peatänavate ääres. Jõe ääres on planeeritud paar ujumiskohta: üks – sügavam, mõisa lähedal – täiskasvanutele ja teine – madalam, villaveski taga – lastele. Asula kavandatud areng väljub Tamme küla piiridest Nõmmemetsa ja Ummaru küladesse.

Raikküla küla

Asula paikneb riigimaanteede nr 27 “Rapla-Järvakandi-Kergu” ja 20166 “Lipa-Mõisamaa” ääres ja Raplale suhteliselt lähedal (9 km). Asulat kujundavatest ettevõtetest ja asutustest tuleb nimetada põllumajandustootjat OÜ-d Raikküla Farmer ja riigiasutust Raikküla Kool (hälviklastele). Miljööle annab tooni Raikküla mõisakompleks, Paka mägi ja rahvasuus kutsutud Hauamets (Keyserlingide perekonnakalmistu). Rapla lähedus mõjutab asula arengut soodustades elanikkonnal asjaajamiste toimetamist Raplas, pärssides seega kohalikku teenindust. Asulal on potentsiaali elukohana, milleks on reserveeritud maad Raikküla peakraavi äärde ning asula edelaosas metsaveerde. Uute tootmisobjektide rajamiseks on ette nähtud ala OÜ Raikküla Farmer kompleksi kõrvale. Eelpoolnimetatud teede nurka on planeeritud koht bensiinijaamale või mõnele muule trassi äärde sobivale teenindusettevõttele. Korterelementide ja põlluvälja vahele on ette nähtud kõrghaljastus mullatuiskude takistamiseks. Asula peatänavate äärde on kavandatud alad lasteaiale ja puhkerajatistele.

Purku küla

Purku asula paikneb riigimaantee nr 27 “Rapla-Järvakandi-Kergu” ääres ja Raplast 16 km kaugusel. Asulat kujundavateks asutusteks ja ettevõteteks on Järvakandi Põhikool ja põllumajandusega tegelev Järvakandi Invest OÜ. Purku on endise Järvakandi valla keskus, mida peegeldab tänapäevalgi miljöö teede ristmikul. Tuntud on Purku laadad, räägitakse Purkus toimunud tsirkustest. Auväärselt mõjub vana Järvakandi koolihoone. Reserveeritud on maa elamuehituseks, tootmisettevõtete rajamine peab toimuma olemasolevate tootmiskomplekside baasil. Endine rahvamaja tuleb lammutada ning selle asemele rajada keskusele sobilik hoone. Vajadus on näiteks noortemaja järgi. Maantee äärde on ette nähtud maa-ala kauplusele. Asula koosseisus on käsitletud ka Valli külasse jäävat sigalat.

Lipa küla

Asulat kujundab Raikküla Põhikool (ajaloolises Raikküla Ministeeriumikooli hoones). Omapära lisab Uku Masingu kodutalu, Enn Vetemaa kodukoht, endine Raikküla vallamaja, "Karpaatideks" kutsutav suusatamiskoht, külamiljöö jmt. Lipa külas ning koolimajas nähakse potentsiaali Raplamaa ja kavandatava Loometsade Rahvuspargi ühe nn Paeväravana (ja paemuuseumina). Kuna asula erinevad objektid paiknevad suhteliselt hõredalt ja selgepiirilist arengut on raske ennustada, on suur osa Lipa südamest käsitletav võimalike funktsioonimuutustega alana.

JOONISTEL 1; 2.1; 2.2; 2.3 ja 2.4 on käsitletud maa-alasid vastavalt sihtotstarbele.

ELAMUMAA hulgas on eraldi välja toodud:

Pere-elamute maa-ala – sellele alale võib ehitada pere-elamuid, paaris- ja ridaelamuid. Lubatud on ka elamist mittehäirivate töökohtade (väikesed töökojad, kauplused jms) rajamine.

Korterelamute maa-ala – olemasolevate mitmekorruseliste korterelamute ala. Siia hulka kuuluvad lastemängu- ja pesukuivatusplatsid, garaažid, prügikastid jmt. Lubatud on ka elamist mittehäirivate töökohtade (väikesed töökojad, kauplused jms) rajamine.

Aiamaade ala – olemasolev ja säilitatav aiamaade ala keskustes korterelamute elanike tarbeks.

ÄRIMAA

Äri-, teeninduse ja väikeettevõtluse maa-ala – mitmesuguste toitlustus-, teenindus-, kaubandus-, majutusettevõtete, kontorite, büroode, väikeettevõtete, aga ka keskkonda ja inimest mittehäirivate tootmisobjektide jaoks mõeldud maa.

TOOTMISMAA

Suuremate, häirivamate, saastet ja reostust tekitavate tootmis-komplekside ja ladude maa-ala.

SOTSIAALMAA

Ühiskondlike objektide maa-ala – kasumit mittetaotlevate sotsiaalsfääriasutuste ja valitsusasutuste alune ning nende teenindamiseks vajalik maa. Staadionite, mänguväljakute, rahvapeo- ja kokkutulekuväljakute maa, parkide ja muruväljakute maa.

Puhkerajatiste maa-ala – ala, kuhu on lubatud rajada või paigaldada väljas vaba aja veetmiseks või aktiivseks puhkamiseks mõeldud erinevaid objekte (mänguväljakud, rula- ja rulluisurajad, turnimispuud, terviserajad, arhitektuursed väikevormid, istepingid, jaanikukohtades kujundatud telkimis- ja lõkkeplatsid, ujumiskohtades riietuskabiinid jmt).

Kõrghaljastuse maa-ala – kaitseekraani ja asula kujunduselemendi rolli täitva kõrghaljastuse, samuti parkide maa.

VEEKOGUDE MAA

Peakraavid

TRANSPORDIMAA

Parkimisplatside ja bussipeatuste, teede maa

JÄÄTMEHOIDLA MAA

Eriotstarbeline maa-ala – puhastusseadmete ja Purkus motokrossiraja ala.

KAITSEALUNE MAA

Maastikukaitsealad, looduskaitse objektide, muinsuskaitseobjektide maa-alad

MAATULUNDUSMAA

moodustab enamiku valla territooriumist – põllumajandusmaa, metsamaa, muu maa õuema.

SIHTOTSTARBETA MAA

Võimaliku funktsioonimuutusega ala – keskustes ja nende ümbruses olev enamasti lage ala, millel on potentsiaali ehitamiseks või muuks senisest kasutusest erinevaks tegevuseks, kuid planeeringu koostamise ajal puudus vajadus konkreetse funktsiooni määramiseks. Soovi korral rajada tootmis- või eriotstarbeline objekt funktsioonimuutusega alale tuleb eelnevalt teostada kas keskkonnamõjude hindamine (seaduses ettenähtud juhtudel) või asukohavalik koostöös Raikküla Vallavalitsuse, Raplamaa Keskkonnateenistuse ja Raplamaa Tervisekaitsetalitusega.

3.2. TEED JA LIIKLUS

Raikküla valda läbivad riigimaanteed ja valla maanteed on esitatud joonisel 1 “Raikküla valla üldplaneering”. Valminud on valla teede register. Lisaks neile on asulates juurdepääsuks erinevate funktsioonidega aladele kavandatud mitmed uued üldkasutatavad teed (vt joonis 2 “Keskasulate arengusuunad”):

- Uute tänavate rajamine Tamme asulas uude elamutsooni ja vajadusel asula idaossa. Kavas on maanteede nr 20148 ja 20248 Sekvoia kinnistu juures olev ristmik ümber ehitada. Täiendavalt munitsipaliseeritakse mitmed tänavad (joonisel nummerdamata teed). Kortere lamute piirkonnas tuleb koostada detailplaneering tänava-ala määramiseks;
- Raikkülas munitsipaliseeritakse täiendavalt mitmed tänavad (joonisel nummerdamata teed);

Uute ehitusalade väljaarendamisel lahendatakse uute tänavate rajamise küsimused detailplaneeringute koostamisega.

Purku ristmikupiirkonnas tuleb liikluse rahustamiseks otsida sobivaid lahendusi (nt ehituslikud, liiklusmärgid vmt).

Uued jalgteed (nii kõnni- kui ka jalgrattateed) on järgmised:

- Tamme asulas rajatakse jalgteed peatänavate äärde (asulat läbib tulevikus ka matkarada), samuti ühendamiseks elutsooni tootmistsooniga ja jõeäärse puhkekohaga;
- Arvestades Raikküla asula paiknemist kahel pool transiitteid ning asulat tulevikus läbivat matkarada on vajalik jalgteede rajamine peatänaval ja maanteede ääres;

- Purkus suletakse osaliselt valla tee nr 147 "Purku tee" sõidukitele liiklemiseks (jääb jalgteeks).

Üldkasutatavad parklad on ette nähtud:

- Tamme asulas valla- ja koolimaja juures, Sekvoia kinnistu juures teede ristmikul;
- Raikkülas kavandatud ühiskondlike objektide maa-alal (ühtlasi OÜ Raikküla Farmer kontorihoone juures) ja Raikküla Kooli ees;
- Purkus asula keskses teede ristmikul, kooli, endise rahvamaja ja sidekontori vahel;
- Lipal koolimaja juures.

Autobussipeatused säilitatakse asulates endistes kohtades (näidatud joonisel 2).

Planeeringuga on kavandatud järgmised matkarajad:

- Euromatkarada (jalgsi matkadeks);
- Raikküla ring (nii jalgsi kui ka jalgrattaga matkadeks);
- Vigala veematkarada (kondiaurul põhinevate veesõidukitega liiklemiseks).

Nimetatud jalgradade marsruudi valikul on tuginetud enamasti olemasolevate radade olemasolule. Nende puudumisel tuleb vastavad teelõigud teha läbipääsetavateks. Rajad tuleb märgistada. Olemasolevad (majutus-, toitlustusettevõtete juures) või potentsiaaliga (turismitalu eeldustega) teeninduskohad on planeeringus märgitud "Äri-, teenindusobjektide alana". Rajale on vaja ette valmistada puhkekohti (iste- ja söögikohad prügikastide, kempude, lõkkekohtade jm taolisega).

3.3. ENERGIAVARUSTUS

Kõrgepingevõrke haldab Eesti Energia AS-i Jaotusvõrgu Rapla-Järva Elekter. Probleemiks on elektriliinide vargused.

Soodustada tuleb alternatiivsete sooja- ja energiatootmise võimaluste loomist ja kohalike taastuvate kütuseliikide kasutamist.

3.4. VEEVARUSTUS JA REOVETE KANALISATSIOON

Tamme, Purku ja Raikküla asulate veevarustus- ja reovete kanalisatsioonisüsteemid tuleb renoveerida. Esmajärjekorras rekonstrueeritakse Purku veetrassid, mille torud ei ole kvaliteetsed. Rekonstrueerida tuleb Raikküla reovete puhastusseadmed. Aja jooksul ehitatakse välja kanalisatsioonitrassid:

- Tamme asulas mnt nr 20148 äärne pereelamute alale;
- Purkus mnt nr 148 äärne pereelamute alale.

Olemasolevate rajatiste ja seadmete paremaks funktsioneerimiseks on oluline tarbimise hoidmine vajalikul tasemel. Seetõttu soodustatakse asulates tarbijate lülitumist tsentraalsesse võrku. Perspektiivsete elamurajoonide puhul tuleb eelistada ühendamist olemasolevate süsteemidega.

Plaanis on ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni veega varustamise ja reovete ärajuhtimise ning puhastamise üleandmine vee-ettevõtjale. Koostatud on ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava vastavalt *Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadusele*.

3.5. SIDE

Raikküla valla territooriumi teenindavad 3 telefonijaama: Raikküla - 200 numbrit, Purku - 100 numbrit, Tamme - 200 numbrit. Raikküla valla analoogtelefonidega telefoniseerituse tase on 448 abonent, mis teeb 100 elaniku kohta 23,5 (maakonna keskmine 31.4). Igas alajaama piirkonnas on telefonisoovijaid, näiteks Raikkülas 48 avaldust. Analoogjaamad ei võimalda kvaliteetset sidet, oleks vaja üle minna digitaaljaamadele.

Kiirete ja kaasaegsete kogu elanikkonnale kättesaadavate andmesidekanalite rajamiseks on oluline sidekommunikatsioonide arendamise toetamine (nt interneti püsiühenduste rajamise kaudu kogu piirkonna kaudne toetamine).

Mobiiltelefonide tugijaamad asuvad Raplas, Kehtnas, Päärdu, Järvakandis ja Märjamaal, Tamme külas. Seega peaks Raikküla valla territoorium olema nende leviala sees. Teenindavad EMT, Radiolinja ja Q-GSM.

Postkontorid asuvad Tamme, Purku ja Raikküla külates. Teenuste kättesaadavus on rahuldav. Soodustada tuleb postkontorite käigus hoidmist Tamme, Purku ja Raikküla asulates.

3.4. SOTSIAALNE INFRASTRUKTUUR

Elanikkonnale avalike teenuste kättesaadavuse tagamiseks ja valla arengupotentsiaali hoidmiseks on oluline edendada valla keskustes järgmisi asutusi:

- Lasteaiad – Lipa või Raikküla külas, Tamme ja Purku külas;
- Alg- või põhikoolid – Tamme, Purku, Lipa külas. Raikküla külas on riigikool;
- Raamatukogud – Tamme, Raikküla, Purku külas;
- AIP-punktid – Tamme, Raikküla, Purku külas;
- Kultuurikeskused – Tamme, Raikküla ja Purku külas;
- Spordirajatised – Tamme, Raikküla, Purku ja Lipa külas;
- Vallamaja – Tamme külas.

KESTVA JA SÄÄSTVA ARENGU TINGIMUSED

Eesmärgid

Keskkonna kaitse ja selle kvaliteedi parandamine, inimeste tervise kaitse, loodusressursside kaalutletud ja põhjendatud kasutamine, meetmete edendamine

riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil, selleks et vältida ja lahendada piirkondlikke keskkonnaprobleeme, majanduse ja ökoloogia tasakaalu hoidmine.

4.1. KESKKONNAKAITSE

Raikküla valla keskkonnaseisundi parandamiseks on teostatud või kavandatud järgmised abinõud:

- kanalisatsioonisüsteemide ja reovete puhastusseadmete rekonstrueerimine, uute kanalisatsioonitorustike rajamine;
- pumplate-veetorustike rekonstrueerimine;
- olmejäätmete kogumise korrastamine;
- haljasvööndite ja kõrghaljastuse säilitamine ja rajamine;
- kasutusest väljalangenud objektide likvideerimine;
- heakorraseme tõstmine;
- metsaraie piiramine asulate ümbruses.

Arvestada tuleb Raikküla valla paiknemisega alal, kus põhjavesi on valdavalt kaitsmata või nõrgalt kaitstud looduslikes tingimustes ja esineb karsti. Seetõttu on oluline asulates välja arendada korralikud veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemid. Uute objektide puhul tuleb esmalahendusena kaaluda veevarustuse ja kanalisatsiooni lülitamist asula võrku. Kaitsmata põhjaveega aladel tuleks üldjuhul vältida kanalisatsiooniehitiste, naftasaaduste hoidmisehitiste, silohoidmiskohtade, sõnniku- ja väetisehoidlate rajamist. Vastasel juhul kaaluda keskkonnamõjude hindamise läbiviimist.

Õhu puhtuse seisukohalt on soodsaks asjaoluks Raikküla valla metsarikkus. Raikküla, Purku ja Tamme asulates on elamualade ja transiit-teede vahele ette nähtud kõrghaljastus.

Kavas on likvideerida mitmed keskkonnaohtlikud objektid: vanad mürgiload Raikküla ja Põlma külas. Võimalike keskkonnaohtudena tuleb silmas pidada asulate reovete puhastusseadmeid, katlamaju, tööstusobjekte, kütuse-, sõnniku, väetise-, mürgi- ja kemikaalide hoidlaid.

Seoses kaasaegse prügila rajamisega Väätsale, Rapla maakonnast välja, ning jäätmeäitlusjaama rajamisega Raplasse (vahelülina) on Raikküla vallast likvideeritud Malmi ja Erikamäe prügilad. Kaaluda tuleb asulate juurde prügi vaheladustamis- ning sorteerimiskohtade ja bioloogiliselt lagunevate ainete komposteerimiskohtade rajamist. Raikküla vallas on likvideeritud ka loomade matmispaik Vahakõnnu külas. Keo loomade matmispaik viiakse vastavusse kaasaja nõuetega. Jäätmete kogumise ja käitlemise süsteem organiseeritakse vastavalt Raikküla valla jäätmehoolduseeskirjale. Tulevikus paigaldatakse eriliigilistele jäätmetele eraldi konteinerid. Vajadusel lisatakse ühiskondlikesse kohtadesse prügikaste. Ohtlike jäätmete kogumispunkt on Raplas.

Üldkasutatavad tualetid tuleb rajada matkaradade äärde (soovitavalt vastavate teenindustevõtete juurde).

Vahakõnnu külas oleva mürskude lõhkamise koha ohuvöönd ei tohi ületada vastava (eriotstarbelise) maa-ala piire, kuna selle läheduses asuvad majapidamised. Demineerimine peab toimuma Raplamaa Päästeteenistuse järelevalve all koheselt kohaletoomise järel ning kogustes, mis ei ületa keskkonna taluvust.

4.2. TERVISEKAITSE

Kõigil Raikküla valla ühisveevarustuse puurkaevudel on 50-meetrine sanitaarkaitsevöönd. Teiste puurkaevude sanitaarkaitsevööndid määratakse vastavalt *Veeseadusele* ja *Eesti Keskkonnaministri 16.12.1996 määrusele nr 61 lisaga*. Põhjaveehaardele moodustatakse sanitaarkaitseala, üldjuhul 50 m raadiuses ümber puurkaevu või 50 m kaugusele mõlemale poole kaevusid ühendavast sirgjoonest ja 50 m raadiuses ümber puurkaevude rea otsmiste puurkaevude. Sanitaarkaitseala ei moodustata, kui kasutatav põhjavesi ei sobi omadustelt olmeveeks või kui vett võetakse põhjaveekihist alla 10 m³/d ühe kinnisasja vajadusteks. Veehaarde ulatust on võimalik vähendada Keskkonnaministri otsusega seaduse alusel. Sanitaarkaitsealal laiusega kas 30 m või 50 m on keelatud majandustegevus, välja arvatud veehaarderajatiste teenindamine, metsa hooldamine, heinataimede niitmine ja veeseire. Veehaarde omanik või valdaja võib keelata veehaarderajatise teenindamisega mitteseotud isikutel viibimise veehaarderajatise seadmetel.

Asulate reovete puhastusseadmete sanitaarkaitsevööndi laius elamute ja ühiskondlike hooneteni on tavaliselt 150 m ja koos setteväljakutega 200 m. Pumbajaamade sanitaarkaitsevööndi laius on 20 m (*SNiP 2.04.03-85*).

Tootmisobjektidel ei tohi sanitaarkaitsevöönd ulatuda elu- ja ühiskondlikesse tsoonidesse. Planeeringu joonistel 1 ja 2 on näidatud sanitaarkaitsevööndite lubatud ulatused. Kaitsevööndi ulatuse arvestamine toimub lähtuvalt tootmisprofiilist (*SN 245-71*).

Müra ja saaste vähendamiseks elutsoonides on elamumaade ja tootmistsoonide ning läbiva liiklusega sõiduteede vahele ette nähtud kõrghaljastus.

4.3. LOODUSRESSURSSIDE SÄÄSTEV KASUTAMINE

Põhjavesi

Kõigi tiheasustusalade, puhkepiirkondade, tootmisobjektide jm väljaarendamisel tuleb arvestada põhjavee kaitstusega (vt joonis 1). Andmed põhjavee kaitstuse kohta on saadud Rapla Maavalitsusest ja on tinglikud.

Vanad puurkaevud tuleb tamponeerida.

Veekogud

Vastavalt *Ranna- ja kalda kaitse seadusele* ja *Asjaõigusseadusele* ning tulenevalt valgala suurusel on veekogudel järgmised kaitsevööndid:

- üle 25 km² - 200 m kallas, 50 m ehituskeeluala, 10 m veekaitsevöönd, 4 m kallasrada;
- 10-25 km² - 100 m kallas, 25 m ehituskeeluala;
- alla 10 km² - kehtestab omavalitsus.

Joonisel 1 on esitatud Raikküla vallas esinevate üle 25 km² veekogude valgalade suurused ja kalda vööndid. Kalda vööndis kehtivad piirangud reostavatele objektidele. Planeeringus on kavandatud Tamme asula laienemine Vigala jõe ja Raikküla asula laienemine Raikküla peakraavi kaldal. Vigala jõe kaldal kavandatud "suvemajade ala" on mõeldud üksikutele nn kalameeste ja suveonnidele.

Maavarad

Arvestada tuleb maavarade levikualadega (vt joonis 1). Maavarade andmed on saadud tööst "Rapla rajooni maavarade territoriaalskeem" (TK "Eesti Geoloogia" 1989.a) ja on tinglikud. Konkreetse huvi puhul tuleb teha konkreetne uuring. Arvestades Raikküla valla maastiku omapära säilitamise vajadusega ja Loometsade Rahvuspargi moodustamise mõttega, ei ole maavarade kaevandamist üldiselt ette nähtud, va üksikud kruusakarjäärid valla tarbeks (teede paranduseks).

Metsad

Kuna Raikküla vallas on tegu valdavalt paepealsete metsadega, tuleb vahekasutusraietel jälgida, et puistu täiust ei viida alla 0,6. Joonisel 1 on välja toodud riigimetsade alad, loodava metsakaitsealade võrgustiku osad ja vääriselupaigad. Oluline on metsade säilitamine asulate ümbruses (nt maa sihtotstarbe säilitamise kaudu).

Päästeteenistusele tuleb tagada metsade juurde pääsemine.

Põllud

Põllumaade korrashoiuks on oluline, et toimiks kas põllumajandus või alternatiivne maakasutus.

Maastikud

Maastiku säilimine on tähtis kogu vallas, eriti aga rekreatiivse väärtusega piirkonnas. Peatselt läheb kinnitamisele Jalase Maastikukaitseala kaitse-eeskiri. Maastikulise atraktiivsuse suurendamiseks võiks kaaluda vanade paisude taastamist Vigala jõel.

4.4. LOODUSKAITSE

Riikliku looduskaitse objektid on toodud joonisel 1. Looduskaitsealuse üksikobjekti kaitse alla võtmisega moodustub selle ümber kuni 50 m kauguseni piiranguvöönd, kui kaitse eeskirjaga pole kehtestatud teisiti. Objekti ümbritsev kaitsevöönd moodustatakse igale üksikobjektile eraldi. Vööndi määramisel arvestatakse looduslikke tingimusi, objekti asukohta jms. Kaitse alla võetud pargi või puudegrupi maa-ala on piiranguvöönd. Looduskaitsealuse objekti piiranguvööndi moodustamise aluseks on *Kaitstavate loodusobjektide seadus* ning *Asjaõigusseadus*. Jalase Maastikukaitseala kaitset reguleerib *Jalase Maastikukaitseala kaitse-eeskiri*.

Raplamaa Keskkonnateenistusel on seisukoht, et riikliku looduskaitse objektide nimistust tuleks välja arvata vananevate puistutega Jaaneri kasesalu ja Kalmu tammesalu.

Tähelepanu ja kaitset väärivad mitmed huviväärsustena väljapakutud objektid nagu kopratammid, karstivormid, paeastangud, paljandid, puisniidud, looduslikud rohumaad, metsatüübid, rändrahnud, allikad, liigirohked talukohad, arboreetumid jne.

4.5. MUINSUSKAITSE

Riikliku muinsuskaitse objektid on esitatud joonisel 1. Riikliku kaitse all oleva mälestise kaitsevööndi aluseks on *Muinsuskaitseadus*. Kinnismälestise kaitseks kehtestatakse kaitsevöönd, millele laienevad kaitsekohustuses esitatud kitsendused. Kui ei ole märgitud teisiti, siis on kaitsevööndiks 50 m laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates. Muinsuskaitseameti loata on mälestise ja selle kaitsevööndi alal keelatud: maaharimine, ehituse püstitamine, teede, kraavide, trasside rajamine, muud mulla- ja ehitustööd; puude ja põõsaste istutamine, mahavõtmine ja juurimine; kinnismälestise ümberpaigutamine, ümber- ja sisseehitamine, konserveerimine, restaureerimine, remontimine, mälestisele seda kahjustavate või ilmet muutvate objektide paigaldamine, samuti muul viisil mälestise ilme muutmine. Kitsenduste leevendusi võib teha eelnimetatud seaduse alusel.

4.6. TEEDE KAITSE

Riigi ja valla maanteed on esitatud joonisel 1. Teede ja tänavate kaitsetsoone reguleerib *Teeseadus* ja Teede- ja siseministri 16.09.1994. a. määrus nr 54, *Riigimaanteed kasutamise ja kaitse eeskiri*. Vastavalt Teeseadusele moodustatakse tee kaitseks, teehoiu korraldamiseks, liiklusohutuse tagamiseks ning teelt lähtuvate keskkonnakahjulike ja inimesele ohtlike mõjude vähendamiseks tee äärde kaitsevöönd. Riigimaanteed kaitsevööndi laius mõlemal pool sõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pool äärmise sõiduraja telge on 50 meetrit. Kohaliku maantee (käesolevas planeeringus "valla maantee") kaitsevööndi laius mõlemal pool sõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pool äärmise sõiduraja telge on 20 meetrit. Eratee kaitsevööndi laius mõlemal pool sõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pool äärmise sõiduraja telge on 10 meetrit. Tänav kaitsevööndi laius on teemaa piirist kuni 10 meetrit, vööndi laius nähakse ette detailplaneeringus.

4.7. ELEKTRIRAJATISTE KAITSE

Elektrivarustust reguleerib *Energiaseadus*; Vabariigi Valitsuse 20. jaanuari 1999.a määrus nr 22 *Elektri-, gaasi- ja kaugkütteõrgu kaitsevööndite ulatus ja Asjaõigusseadus*.

Elektrirajatiste kaitseks on kehtestatud kaitsevööndid. Kaitsevööndi ulatus on:

- piki õhuliine – maa-ala ja õhuruum, mida piiravad liini teljest mõlemal pool järgmistel kaugustel paiknevad mõttelised vertikaaltasandid: kuni 20 kV pingega liinide korral 10 m ja 35.....110 kV pingega liinide korral 25 m;
- piki maakaabelliine – maa-ala, mida piiravad mõlemal pool liini 1m kaugusel äärmistest kaablitest paiknevad mõttelised vertikaaltasandid;
- alajaamade ja jaotusseadmete ümber – maa-ala 2 m kaugusel piirdeaiast, seinast või nende puudumisel seadmest.

Liinikoridoris võib tegeleda põllundusega. Aedades ei tohi viljapuude kõrgus ületada 4 m. Kokkuleppel liini valdajaga võib kasvatada istikuid, jõulukuuski ja energeetilist

võsa. Rajatavad ehitised ja tööd kaitsetsoonides on lubatud liini valdaja loal. Teisele isikule kuuluval kinnisasjal asuvad liinirajatised ei ole kinnisasja olulised osad.

4.8. SIDERAJATISTE KAITSE

Elektrisidevõrkude kaitsevöönd hõlmab 2 m laiust maariba kummalgi pool kaabelliini (projektsioon maapinnal), 3 m maa-ala ümber kaabelliini võimenduspunkti või selle mulde piiri ning 5 m laiuse maariba kummalgi pool õhuliini äärmiste juhtmete projektsioonist maapinnal. Elektrisidevõrkude kaitsevööndis teostavate tööde korra ja tehnilised nõuded kehtestab võrkude valdaja töö teostajale (projekteerijale) kirjalikult väljastatud tehniliste tingimuste või kooskõlastustega. (Alus: *AS Eesti Telefon – ettepanekud "Nõuded elektrisidevõrkude kaitse kohta"*, *Asjaõigusseadus*).

4.9. VEE- JA KANALISATSIOONIRAJATISTE KAITSE

Veetoru ja kanalisatsiooni survetrassi ehituskeeluala mõlemale poole trassi telge on 5 m, isevoolse kanalisatsioonil on see 3 m (SNiP2.07.01-89).

4.10. TULEOHUTUS JA RISKIANALÜÜS

Ohukolleteks Raikküla vallas on kütusetanklad ja maanteedel juhtuda võivad avariid, loopealsed alad ning külastatavad rabad. Vajalik on koostada riskianalüüs.

Olemasolevad tuletõrje veehoidlad on amortiseerunud. Tuletõrje veevõtukohtadeks on põhiliselt ette nähtud vooluveekogud ja veevõrgu rekonstrueerimisel paigaldatavad tuletõrjehüdrandid. Ka igale pumplale tuleb täiendavalt paigaldada tuletõrjehüdrant.

Ujumiskohtade turvalisuse küsimused tuleb lahendada detailsemate planeeringutega (kas puhkeala planeeringu või konkreetsete detailplaneeringute kaudu) ning kooskõlastada Raplamaa Päästeteenistusega.

4.11. KESKKONNAMÕJUDE HINDAMINE

Keskkonnamõjude hindamine peab eelnema uute kütusetanklate, tööstusettevõtete paisude jmt rajamisele. Vastavalt Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnaauditeerimise seadusele hinnatakse keskkonnamõju, kui kavandatakse ehitamist, ehitise kasutuselevõtmist või olemasoleva ehitise kasutusviisi muutmist, millega kaasneb oluline keskkonnamõju ja mis eeldab loodusressursi kasutusõiguse ja saasteainete või jäätmete keskkonda viimise loa taotlemist või olemasoleva loa muutmist.

Raplamaa keskkonnateenistuse poolt nimetatud üldplaneeringus käsitlemist vajavad valdkonnad on: teed, rohelised koridorid, jõed, veekasutus, puhkus, kommunikatsioonid. Seda on tehtud järgmise ülesehituse raames:

Olulisemad muudatused, mida Raikküla valla üldplaneeringuga on kavandatud:

- Uute ehitusalade tekkimine.
- Asulates vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine ja laienemine.
- Euromatkaraja ja matkaraja "Raikküla ring" ning Vigala jõe veematkaraja väljaarendamine, puhkerajatiste alade rajamine.

Üldplaneeringuga ei ole planeeritud suuremate teede rajamist. Uued tänavad on ette nähtud asulatesse. Ilmselt siiski suureneb liiklus eelkõige tähtsamatel teedel (Rapla-Märjamaa, Rapla-Järvakandi) üleüldise autode arvu suurenemise tõttu aga ka seoses asulate laienemisega.

Üldplaneeringus kavandatu ei löhu rohelist võrgustikku, kuna transpordi, asulate ja matkaradade arengust tulenev mõju on võrreldes teiste Eesti piirkondadega üsna väike.

Uute ehitusalade tekkimine

Uued ehitusalad on kavandatud eeskätt Tamme, Purku, Raikküla ja Lipa asulate laienemisena. Üks võimalik ehitusala on ette nähtud Koikse külla Rapla-Märjamaa maantee äärde. Vigala jõe äärde Lõpemetsa ja Loe külla on planeeritud suvemajade ala.

Potentsiaalsete ehitusalade väljaselgitamisel olid kõne all järgmised variandid:

- uued väiksed elamugrupid (ca 4-6 krundiga) kauni maastikuga, juurdepääsetavates (teede olemasoluga) ning elektrivarustusega kohtades, kus veevarustus ja reovete kanalisatsioon lahendatakse lokaalsete kogu gruppi teenindavate keskkonnasõbralike süsteemidega;
- olemasolevate asulate laiendamine.

Planeeringulahendusena on valitud viimane variant, kuna tõenäosus, et Raikküla valda massiliselt ehitama hakatakse, on väike. Kui üldse kompaktset hoonestamist soodustada, siis just asulates, kus elanikkonna suurenemine stimuleeriks teenindussfääri arengut.

Tamme, Raikküla, Purku ja Lipa on Eesti mastaabis suhteliselt väikesed külad ning nende laienemine ei mõjuta oluliselt looduskeskkonda. Asulate ümbrus on juba ajalooliselt inimtegevusega ümber kujundatud (põllud, heina- ja karjamaad). Alternatiivne variant, elamugruppide rajamine looduskaunitesse paikadesse, oleks ilmselt looduskeskkonnale suurema mõjuga.

Erandina võib käsitleda Koikse külla riigi tugimaantee vahetusse lähedusse planeeritud elamutsooni. Hea teeühendus Rapla ja Märjamaaga oli asukohavalikul üheks määravaks asjaoluks. Ala elukohana väärtustavaks teguriks on veel Vigala ja Kodila jõgede lähedus. Siiski on planeerimisel hoidutud potentsiaalse elutsooni paigutamisest lausa jõgede kallastele (veepiirist 200 m ulatusse).

Lõpemetsa ja Loe külas Vigala jõe ääres on üsna metsikud kohad, mis on huvi pakkunud jahi-, kala- ja nn metsameestele. Seetõttu on planeeritud sinna suvemajade ala, kuid selle nime all ei ole mõeldud tavapärasest suvila- või aiandusühistute ala. Eesmärk on maksimaalselt säilitada sealset loodust, kuhu oleks siiski võimalik püstitada üksikuid metsamajakesi või –onne. Alal ei ole elektrit ning sinna ei pääse autoga. Selliseks on kavas ka olukord jätta. Võrreldes suvilaühistutega on ala

kasutatavus harvem ning asustuse kontsentratsioon hõredam. Eelduste kohaselt on sealsed asukad nn loodusinimese natuuriga ning nende tegevus ei kahjusta looduskeskkonda.

Tamme, Raikküla ja Purku külade sisesel tsoneerimisel arvestati järgmiste aspektidega:

- valitsevate tuulte suund talvel ja suvel – tervisekaitseline põhimõte elamu- ja tootmistsooni vastastikkusel paigutamisel ning kõrghaljastuse rajamisel nende vahele;
- veekogude olemasolu ja nende mõju – esteetilise komponendina eriti elamutsoonide rajamisel;
- tehnilise infrastruktuuri olemasolu – tarbijate-objektide paigutamisel säästvuse põhimõttel;
- liikluskoridoride paiknemine, inimeste peamised kogunemiskohad (bussipeatused, koolid jmt).

Selle teema puhul esitati vastavaid aspekte käsitlevad skeemid iga nimetatud asula kohta rahvale aruteluks ning nende põhjal määrati asulate arengusuunad ning tsoneeringud.

Uute ehitusalade juhtfunktsioonid asulates on enamasti “pere-elamute maa-alad” ning “võimaliku funktsioonimuutusega alad”. Tootmise laiendamiseks on potentsiaali endistel tootmisterritooriumidel. Tsoneeringutes on suur osa ka kõrghaljastusega aladel, mida tuleb nii säilitada kui ka tervisekaitselistel põhjustel juurde rajada.

Tammes, Purkus ja Raikkülas on kavas tsentraalse veevärgi ning reovete kanalisatsiooni rekonstrueerimine ning laiendamine. Lipas on esialgu lokaalsed (puur)kaevud ja reovete kogumiskaevud, tarbijaskonna suurenemisel on aga ette nähtud ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni rajamine. Koiksesse tuleb rajada tsentraalne veevarustus ja kanalisatsioon ning puhastusseadmed. Suvemajade alale on ette nähtud lokaalsed kaevud ja kuivkäimlad (või reovete immutamine).

Elektrivarustus toimib olemasolevate elektrivõrkude baasil, küte lokaalsetest süsteemidest.

Olemasolevad asulad paiknevad põhjavee kaitsmata ja nõrgalt kaitstud alal. Uued ehitusalad - Koikse ja suvemajade ala on planeeritud põhjavee keskmiselt kaitstud alale.

Tamme ja Lipa asuvad paekivi perspektiivalal. Teiste asulate piirkondades on maavarad uurimata.

Tamme asula on Vigala jõe, Raikküla on Raikküla peakraavi ning suvemajade ala on Vigala jõe kaldal. Purku asub Ahtama ojast keskmiselt 300 m kaugusel, Koikse ehituspiirkond Vigala ja Kodila jõest 200 m kaugusel. Lipa läheduses ei ole pinnaveekogusid.

Maastiku kujundavad asulate ümbruses põhiliselt poollooduslikud rohumaad ja üksikud põllulapid ning metsatukad.

Õhu kvaliteeti kujundab üldjuhul Raikküla valla metsarikkus ja asulates vähesel määral nende paiknemine maanteedes ääres.

Võimalikud negatiivsed keskkonnamõjud:

- 1) Amortiseerunud veevõrkide ja kanalisatsioonisüsteemidega kaasneda võiv reostus.
- 2) Autode arvu suurenemisega ja küttesüsteemide rajamisega seoses võib suurened õhu saastamine.

- 3) Tootmistsoonides profiili muutmine võib avaldada negatiivset mõju õhusaastena, mürana, reostusena.
- 4) Funktsioonimuutusega aladele Tamme, Raikküla, Purku ja Lipa asulas võib tekkida vajadus rajada midagi keskkonda häirivat.
- 5) Elamute rajamine Tamme külas Vigala jõe kaldale ja Raikküla külas Raikküla peakraavi kaldale võib mõjutada vee- ja kalda elustikku.
- 6) Tamme külas Vigala jõe kaldale rajatavate 2 ujumiskohaga võivad kaasnedra prahistamine, reostamine (fekaalid) ja autode pesemisega seonduv reostamine.
- 7) Raikkülas bensiinjaama rajamine võib põhjustada maapinna ning pinna- ja põhjavee reostuse. Bensiinjaam on ka plahvatusohtlik.
- 8) OÜ Raikküla Farmer territooriumile loomade tapamaja rajamine võib põhjustada pinna- ja põhjavee reostuse, haisu, ebameeldivaid helisid.

Abinõud:

- 1) Veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine – korraldab kohalik omavalitsus. Algab ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukava koostamisega.
- 2) Kohalikul omavalitsusel tuleb propageerida keskkonnasõbralike kütuste (väävlivaesed kerged kütteõlid) kasutamist.
- 3) Tootmisprofiili muutmisel tuleb otsustajal kaaluda keskkonnamõjude hindamise vajadust.
- 4) Funktsioonimuutusega alad on detailplaneeringu koostamise kohustusega ning otsustajal tuleb kaaluda keskkonnamõju hindamise vajadust.
- 5) Kaldale krundi rajamisel tuleb kinni pidada Ranna- ja kalda kaitse seadusega kehtestatud nõuetest. Jõgede äärde võiks rajada haljasalade ribad.
- 6) Ujumiskohtades tuleb korraldada prügimajandus, rajada käimlad, tõkestada autodega juurdepääs.
- 7) Bensiinjaama ja tapamaja rajamisel tuleb arendajal teostada keskkonnamõjude hindamine.

Asulates vee- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine ja laienemine

Ühisveevärg ja –kanalisatsioon on Tamme, Raikküla ja Purku asulas.

Probleemid ja konfliktkohad:

- Tamme asula puurkaevu sanitaarkaitsetsoonis ei ole tagatud sanitaarkaitse nõuete täitmine;
- Raikküla asula reovete puhastusseadmete töö ei vasta keskkonnakaitse nõuetele;
- Ülevaade puudub individuaalsete joogiveekaevude ja reovete kogumis- ning imbkaevude seisukorra ja keskkonnohtlikkuse kohta;
- Asula võrgud on vanad (15-30-a) ja amortiseerunud.

Asulates kavandatakse:

- olemasolevate veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimist;
- veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide edasiarendamist (olemasolevatele ning rajatavatele majapidamistele jm objektidele liitumiseks).

Kavandatud tegevused on suunatud olukorra parandamisele, põhja- ja joogivee reostusohu vähendamisele. Asustuse kontsentratsiooni puhul võimaldab ühisveevärg ja –kanalisatsioon saada olukorda paremini kontrolli alla ning leida kergemini vahendeid probleemide lahendamiseks.

Veevarustus- ja kanalisatsioonitrasside rajamisest tuleneda võivad mõjud:

- trasside rajamisel paekivist pinnasesse võivad paekivisse tekkida praod, mistõttu võib muutuda pinna- ja põhjavee kvaliteet ning režiim.

Abinõud:

- trasside uuendamisel kasutada maksimaalselt olemasolevaid kaevikuid.

Euromatkaraja, matkaraja Raikküla ring ja veematkaraja väljaarendamine
Matkaradade väljaarendamisega suureneb inimkoormus, millega võivad kaasneda järgmised tagajärjed ja mõjud:

- prahistamine;
- reostamine (käimlate puudumisel);
- ohtlike jäätmete (nt ravimid, patareid, aerosoolid jmt) loodusesse jätmine;
- tulekahjud (eriti ohtlik loopealsetel aladel ja rabades Jalase ning Tõrasoo piirkonnas);
- liigse tallamisega taimestiku hävimine (ohtlik loopealsetel aladel Jalase piirkonnas);
- metsloomade, kalade ja lindude häirimine (nt kobraste tammide huviväärsusena teadvustamisel).

Abinõud:

- Matkaradade väljaarendamisega peavad kohalik omavalitsus, turismiettevõtted, metskonnad ja Raplamaa Keskkonnateenistus pidevalt jälgima puhkajate mõju loodusele ja võtma tarvitusele vastavad abinõud (prügimajanduse korraldamine, käimlate, ettevalmistatud telkimis- ja lõkkekohtade ning laudteede rajamine, puhkajate kanaliseerimine matkaradadele, viitade ja infotahvlite paigaldamine).

ÜLDPLANEERINGU ELLUVIIMINE

5.1. DETAILPLANEERINGUD

Detailplaneeringu kohustusega alad on joonisel 1 märgitud olemasolevad ja kavandatavad selgelt piiritletud kompaktsel hoonestusega aladel.

Vajalikud detailplaneeringud

- Tamme asula korterelamute piirkonnas optimaalse tänavavõrgu kujundamine ja krundijaotuse lahendamine

5.2. TEISED JÄTKUPROJEKTID

- Veevarustuse- ja kanalisatsioonisüsteemide renoveerimine ja edasiarendamine.
- Töö ühisveevõrgi ja kanalisatsiooni arendamise kavaga - muutmine täiendamine ja täpsustamine
- Matkarajad.
- Riskianalüüs.

5.3. MUNITSIPAALMAAD

- Valla omanduses olevate hoonete ja rajatiste krundid.
- Valla teed ja tänavad, platsid, haljasalad, spordi- ja mänguväljakud.
- Asulate puurkaevude ja reovete puhastusseadmete krundid.
- Kruusakarjäärid.